

Lektsioonid: 2Ms 4:10–12; 2Kr 3:4–6

Pihikõne: Õp 16:23

Jutlus: Mk 7:31–37

Laulud: 67 (1–4); 440 (1–4, 5); 283 (1–3); 387 (1–9)

Ja Jeesus lahkus Tüürose alalt ja tuli läbi Siidoni Galilea järve äärde, Kümnelinnamaa piirkonna keskele. Ja tema juurde toodi kurt ja kidakeelne ning paluti teda, et ta paneks oma käe ta peale. Ja Jeesus võttis ta rahvahulgast kõrvale, pistis oma sõrmed ta kõrvadesse, sülitas ja puudutas ta keelt ning üles taevasse vaadates õhkas ja ütles talle: „Effata!”, see on „Avane!” ja ta kõrvad avanesid kohe ja ta keelekütke pääses valla ning ta rääkis korralikult. Ja Jeesus keelas neid, et nad ei räägiks sellest kellelegi, aga mida enam ta neid keelas, seda enam nad jutustasid. Ja nad olid üliväga vapustatud ja ütlesid: „Kõik on ta teinud hästi, ta paneb ju kurdid kuulma ja keeletud rääkima!”

Mulle tundub, et tänase kirjakoha võiks kokku võtta apostel Pauluse sõnaga Tt 3:4j: „Kui aga Jumala, meie Päästja heldus ja inimesearmastus ilmus, siis ta päästis meid – mitte õiguse tegude tõttu, mida meie nagu oleksime teinud, vaid oma halastust mööda, uuestisünni pesemise ja Püha Vaimu uuendamise kaudu.”

Rõhutaksin sellest kirjakohast just sõnu „heldus” ja „inimesearmastus”. Sest mida Jeesus meie tänases jutlusealuses kirjakohas teeb? Ta reisib Palestiinast põhja pool Tüürose ja Siidoni aladel, kus elasi tollal põhiliselt paganad, st mittejuudid, ehkki oli ka juute.

Jeesus arvestas võib-olla, et ta saab segamatult liikuda aladele, kus elas rahvas, kelle hulgast ta pärit oli, juudid. Ta ise ju ütleb enne meie kirjak kohta, kreeklannast naisele, et teda on saadetud päästma eelkõige Iisraeli rahva kadunud lambaid.

Kuid näeme, et nii ei läinud. Jeesuse tervendas tolle kreeklanna tütre. Ja meie kirjakohas toodi tema juurde kurtumm (kes küll tõenäoliselt suutis siiski mingeid hääletsusi kuuldavale tuua) ja paluti, et ta aitaks teda.

Tekib küsimus, kes oli too kurtumm ja kas ta ise üldse tahtis kuulma ja kõnelema hakata? Küsin nii seetõttu, et selle puudega inimese töid Jeesuse juurde ju teised inimesed, kes olid nähtavasti terved. Võib-olla oli neil selle toomisega mingi oma mõte: võib muidugi olla seda kurtumma haletseti, kuid võib-olla taheti lihtsalt selle vaese kurtumma näitel vaadata, mida Jeesus ravitsejana teha suudab? Küsib ju Jeesus pimedalt Bartimeuselt Mk 10:51 esmalt: „Mida sa tahad, et ma sulle teeksin?” Justkui poleks ta kindel, kas pime üldse soovib nägijaks saada.

See näitab ehk seda, et Jeesus pidi oma kaasaegsete poolt palju taluma: mõistmatust, rumalust, ükskõiksust, pilget, kiusu. Jeesus oleks võinud nendest halvasti varjatud proovilepanekutest keelduda ja keskenduda oma missioonile, uuestisünni pesemisele ja Püha Vaimu uuendamisele, ehk siis patuse inimese aitamisele tagasi Jumala teedele, missioonile, mille pärast ta läks lõpuks ristisurma. Kuid Jeesuse heldus ja inimesearmastus olid nii suured, et ta aitas inimesi ka siis, kui nägi, et see ei too talle kaasa mingit kasu – kas siis tänu või vähemalt meeldiva enesetunde näol.

Võib-olla seetõttu võttiski Jeesus tolle kurtumma rahvahulgast kõrvale, nagu meie kirjakohas on öeldud, et keskenduda puudega inimese aitamisele ja loobuda vaatamängust rahvale. Ta isegi ei sõitle rahvast tolle kurtumma toomise pärast (too oli ju nägija ja suutis kõigi eelduste kohaselt omal jalal kõndida), vaid teeb seda, mis on hea kurtumma jaoks. Isegi kui too ei osanud seda tahta või paluda.

Mida Jeesus siis kurtumma heaks tegi? Esiteks, ta tervendas kurtumma ihu. Millegipärast on siin rõhutatud Jeesuse käitumist sarnaselt mõnele posijale, kes tervendab kätega: Jeesus puudutab ju kurtumma puudulikult funktsioneerivaid kõrvu ja keelt. Kas ei pea see sümboliseerima seda, et Jeesus hoolib väga ka meie ihust!

Vahel olen tajunud inimeste suhtumist ristiisku, nagu oleks selle suurim eesmärk lihasuretamine siin maa peal. Tõelised kristlased on justkui need, kes elavad laitmatult, ei oma ühtegi inimlikku pahet ja hõljuvad, piltlikult öeldes, veidi maast kõrgemal.

Kuid Jeesus näitab, et ta ei põlga midagi ihulikku ja materiaalset. Ta sülitab, puudutab inimese kehaosi. Seega pole inimese ihu Jeesuse jaoks midagi rüvedat.

Samas loeme, et Jeesus vaatas tervendades ka taevasse, õhkas ja ütles: „Effata!”, „Avane!”. Seda tegi ta seetõttu, et meie, inimeste ihulikkus peab olema tasakaalus vaatamisega taevasse, kust tuleb meie pääste. Seda pidi mõistma nii kurtumm.

Ja pangem veel ka tähele, et kurtumma tervenemisel rääkis ta korralikult. Mida see tähendab? Kui inimene on kurtumm, siis on ta seda tavaliselt ju sünnist saati. Millal oli kurtummal aega korralikult rääkima õppida? Seda aega polnud! Ja nüüd viib Jeesus kurtumma ravimise lõpuni täiuslikult, nii et kurtumm suudab ka korralikult rääkida, on täisväärtuslik ühiskonnaliige.

Kas ei tähenda see, et Jeesus tegi ühe hetkega korda kurtumma ihu (kõrvad ja kõnevõime), hinge (õhkamine taevase Isa poole) ja vaimu (inimese sidumine kultuuriga korraliku, õpetatud kõne kaudu)? Jeesus tegi erivajadusega inimesest, kes seda võib-olla ise ei osanud tahtagi ja kelle teised võib-olla naljapärast Jeesuse juurde tõid, täisväärtusliku inimese. Jumal tegi oma heldusest ja inimesearmastusest rohkem kui ükski inimene oodata oskas! Ja seejuures veel nii, et inimesed ei olnud seda mitte millegagi ära teeninud!

Kuid loeme edasi. Kui Jeesus oli imelise tervendamistee täide viinud, siis keelas ta pealtnägijaid, et nad ei räägiks sellest kellelegi. Loeme VT-st, et kui Jumal keelas kellelgi midagi tegemast ja too seda ikka tegi, siis juhtus midagi hirmsat. Nt Loti naine, kes vaatas, hoolimata Jumala keelust, Soodoma ja Gomorra hävitamist, ja muutus soolasambaks.

Kuid kord juba saatnud oma Poja Jeesus Kristuse inimeste juurde, tahab Jumal olla helde ja inimesearmastaja. Pean tunnistama, et ma ei saa aru, miks inimesed ei suutnud Jeesuse antud keeldu pidada ja rääkida teistele sellest imelisest tervendamisest. Jah, pörutavaid uudiseid edasi rääkida meeldib ju meile kõigile. Ent kui keegi autoriteetne isik meid keelab, siis võiksime ju seda keeldu austada. Kuid inimesed seda ei teinud ja vägisi jääb mulje, et nad ei pidanud Jeesust oma inimlikus põnevusejanus üldse nii tähtsaks, et tema keeldu või palvet arvestada.

Jeesus oleks nüüd võinud solvuda ja edaspidisest inimeste aitamisest loobuda, kuid ta ei tee seda. Juba järgmises Mk lõigus sööda Jeesus nelja tuhandet meest, sest, nagu evangelist Markus ütleb, tal hakkab neist hale.

Seega Jeesus teab täpselt, mis inimeste hinges toimub, teab inimeste nõrkusi ja madalust, kuid sellele vaatamata aitab neid. Ja, nagu öeldud, mitte ainult ihu poolest – tervendamise ja toitmise läbi –, vaid ka hinge ja vaimu poolest – inimestele tee avamisel tagasi Jumala juurde ja nende muutmisel Jumala loodu rikkust aduvaiks ühiskonnaliikmeiks!

Ja lõpetuseks. Jeesuse sõnal „Effata!”, „Avane!” on kirikuloos eriline tähendus. See on saanud omal kombel vaimuliku ärkamise loosungiks. 1970. aastail oli Eestis teatavasti Effata-liikumine, noorte kristlaste äratusliikumine, mille puhul oli oluline ka poliitilisest stagnatsioonist ärkamine vaimuliku ärkamise läbi.

Käisin 2009. aastal Saksamaal Münsteris ja kogesin, et seal tegutses üliõpilaskirik, mille nimi oli samuti „Effata!”, „Avane!” Siiamaani on mul Piibli vahel üks selle üliõpilaskiriku jumalateenistuse palvetekst. See on pikem palve, kus palutakse inimese ihuliikmete pärast, kuid tänase kirjakoha valguses loen sellest kaks lõiku, kõrvade ja suu kohta:

„Issand õnnistagu sinu kõrvu, et nad suudaksid eristada Tema häält, et nad oleksid ergad viletsuse häälele, et nad oleksid suletud lärmile ja lobale, et nad ei jäta kuulmata ebamugavat.

Issand õnnistagu sinu suud, et see annaks tunnistust, et sellest ei väljuks midagi, mis haavab ja hävitab, et see kõneleks tervendavaid sõnu, et see hoiaks usaldatut.”

Inimesed, kes olid meie kirjakohas Jeesuse imeteo tunnistajad, ütlevad sõnad, mis meenutavad prohvet Jesaja sõnu Js 35:5 Jumala rahva tulevikust: „Siis avanevad pimedate silmad ja kurtide kõrvad lähevad lahti. Siis hüppab jalutu otsekui hirv ja keeletu keel hõiskab...” Tõepoolest, prohveti ettekuulutus oli täide läinud. Kuid milleks oli Jumal selle ettekuulutuse üldse oma prohveti läbi andnud? Kordan jutluse alguse apostlisõna Tt 3:4j: „Kui aga Jumala, meie Päästja heldus ja

inimesearmastus ilmus, siis ta päästis meid – mitte õiguse tegude tõttu, mida meie nagu oleksime teinud, vaid oma halastust mööda, uuestisünni pesemise ja Püha Vaimu uuendamise kaudu.” Tänu olgu Jumalale!

Aamen.